

13. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA

OSTROŻNIE – DZIECKO!

PROFILAKTYKA KRZYWDZENIA MAŁYCH DZIECI

9 – 10 CZERWCA 2021

**MATERIAŁY
KONFERENCYJNE**

Organizator:

Współfinansowanie:

Konferencja w ramach projektu współfinansowanego ze środków programu Prawa, Równość i Obywatelstwo na lata 2014-2020 Komisji Europejskiej, zgodnie z umową nr 856665 – BarnahusPoland

Honorowy patronat nad konferencją objęli:

KOMITET NAUKOWY:

Prof. dr hab. n. med. Teresa Jackowska – Przewodnicząca Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego, konsultant krajowy do spraw pediatrii

Dr hab. Grażyna Kmita – Zakład Wczesnej Interwencji Psychologicznej Instytutu Matki i Dziecka, Katedra Psychologii Klinicznej Dziecka i Rodziny Uniwersytetu Warszawskiego

Prof. dr hab. Maria Kolankiewicz – Katedra Pedagogiki Społecznej i Pedagogiki Specjalnej, Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego

Mgr Zofia Małas – prezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych

Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Aneta Nitsch-Osuch – Kierownik Zakładu Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego, Warszawski Uniwersytet Medyczny

Dr Monika Sajkowska – prezeska Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę

Prof. dr hab. Beata Pięta – prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Położnych

Prof. dr hab. n. med. Piotr Gałecki – konsultant krajowy ds. psychiatrii, kierownik Kliniki Psychiatrii Dorosłych, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

KOMITET ORGANIZACYJNY:

Anna Kozik – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Urszula Kubicka-Kraszyńska – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Martyna Popławska – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Katarzyna Smolińska – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Dr Anna Szczepaniak – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Maria Szczypińska – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Anna Żardecka – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Szanowni Państwo!

Gdy w 2008 r. zaprosiliśmy Państwa na pierwszą konferencję, inaugurującą powstanie fundacyjnego programu „Dobry Rodzic – Dobry Start”, kierowała nami chęć zainspirowania przedstawicieli najróżniejszych środowisk zawodowych pracujących z dziećmi i rodziną do przyjęcia w swojej pracy perspektywy profilaktyki krzywdzenia małych dzieci. W tym roku spotykamy się już po raz trzynasty! Choć inaczej niż dotychczas, bo za pośrednictwem transmisji online, tak jak w ubiegłych latach, w programie tegorocznej konferencji poruszamy kwestie związane z szeroko rozumianą profilaktyką krzywdzenia dzieci.

Donald Winnicott, jeden z ojców współczesnej psychoterapii, powiedział: „Dom jest punktem wyjścia”. To zdanie nas inspiruje i ukierunkowuje nasze myślenie o ochronie dzieci przed krzywdzeniem. To z własnego domu, z własnego dzieciństwa, rodzice wynoszą wiedzę (lub nie), jak zajmować się małym człowiekiem, jak z nim rozmawiać, bawić się i jak radzić sobie z własnymi emocjami, kiedy pojawiają się trudności. Dom to bezpieczna relacja, w której dziecko, obserwując swoich rodziców i opiekunów, uczy się świata, ale także buduje obraz samego siebie i tworzy fundament swojego rozwoju. Dom to także uważny, przewidywalny, adekwatnie odczytujący potrzeby dziecka i opowiadający na nie rodzic/opiekun. Taki bezpieczny dom nie może powstawać i rozwijać się bez sieci wsparcia społecznego, pozytywnego, życzliwego klimatu wokół rodzicielstwa i zaangażowanych profesjonalistów i instytucji.

Podczas tegorocznej konferencji będziemy mówić o tych aspektach okresu wczesnego dzieciństwa i rodzicielstwa, które są szczególnie istotne z perspektywy profilaktyki krzywdzenia małych dzieci. Porozmawiamy o tym, jak wraz ze zmianami kulturowymi zmieniają się praktyki rodzicielskie i rozumienie roli ojca, jak wspierać rodziców w tworzeniu bliskiej relacji z dzieckiem, jak przeprowadzać wczesną interwencję w przypadku pojawienia się trudności emocjonalnych w okresie okołoporodowym. Poruszymy kwestię wyzwań, jakie przed rodzicami, opiekunami, dziećmi, a także wspierającymi ich specjalistami postawiła pandemia i o jej konsekwencjach dla dobrostanu psychicznego nas wszystkich. Chcemy zwrócić uwagę na problem obciążenia emocjonalnego i ryzyka wypalenia u osób zawodowo zajmujących się pomaganiem. Omówimy także znaczenie rozwiązań prawnych, takich jak reforma psychiatrii dziecięcej i tworzenie sieci ośrodków I stopnia referencyjności, czy korzyści z wprowadzenia procedury Serious Case Review, czyli systemowej analizy śmiertelnych przypadków krzywdzenia dzieci.

Mamy nadzieję, że to spotkanie umożliwi wymianę dobrych praktyk, pogłębienie wiedzy, wypracowanie nowych metod pracy z dziećmi i rodziną. Zachęcamy do zapoznania się z zamieszczonymi w tej broszurze informacjami o działaniach podejmowanych przez naszą fundację. Serdecznie witamy i życzymy udanej konferencji!

Zarząd i Zespół Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę

FUNDACJA
DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę istnieje po to, aby zapewnić każdemu dziecku bezpieczne dzieciństwo. Chronimy dzieci przed krzywdzeniem i pomagamy tym, które doświadczyły przemocy.

Realizując naszą misję:

- Uczymy dorosłych, jak traktować dzieci, żeby ich nie krzywdzić.
- Pokazujemy im, jak reagować, gdy podejrzewają, że dziecku dzieje się krzywda.
- Uczymy dzieci, jak mogą uniknąć przemocy i wykorzystywania.
- Oferujemy krzywdzonym dzieciom i ich opiekunom pomoc psychologiczną i prawną.
- Wpływamy na polskie prawo, by jak najlepiej chroniło interes dziecka.

9 CZERWCA / ŚRODA

9.00 – 9.15 **Powitanie**

Dr Monika Sajkowska, Prezeska Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę

9.15 – 10.45 **Sesja plenarna**

„Zmier się ze swoją ciemnością”. Mentalizowanie w czasach pandemii – poradnik przetrwania

Gerry Byrne, Anna Freud Centre, Oxford University

Moderowanie – Renata Szredzińska, FDDS

10.45 – 11.00 Przerwa

11.00 – 12.30 **Sesje równoległe**

Konsekwencje pandemii dla zdrowia psychicznego rodziców i dzieci. Raport z najnowszych badań prowadzonych na Wydziale Psychologii UW

Dr hab. Małgorzata Gambin, Dr hab. Grażyna Kmita, Uniwersytet Warszawski

Dr Anna Szczepaniak, FDDS

Moderowanie - Urszula Kubicka-Kraszyńska, FDDS

Modele współczesnego ojcostwa i aktualne wyzwania w pracy z ojcami

Dr Marta Bierca, Uniwersytet SWPS

Maciej Chodorek, FDDS

Moderowanie – Szymon Wójcik, FDDS

12.30 – 15.00 Przerwa

15.00 – 16.30 **Sesja plenarna**

Między „demiurgiem” a „bezsilnym demiurgiem” – praktyki i strategie rodzicielskie we współczesnej Polsce

Dr hab. Małgorzata Sikorska, Uniwersytet Warszawski

Jak zepsute zabawki. Uprzedmiotawianie i „naprawianie” dzieci w programach reality show

Dr Anna Golus, publicystka

Moderowanie – Martyna Popławska, FDDS

16.30 – 16.45 Przerwa

16.45 – 18.15 **Sesje równoległe**

Systemowa analiza śmiertelnych przypadków krzywdzenia dzieci (Serious Case Review) – dlaczego potrzebujemy jej w Polsce?

Anna Krawczak, Stowarzyszenie Nasz Bocian

Katarzyna Katana, Renata Szredzińska,

Jolanta Zmarzlik, FDDS

Moderowanie – Paulina Nowosielska,
Dziennik Gazeta Prawna

Wypalenie rodzicielskie: przyczyny i konsekwencje

Dr Dorota Szczygieł, Uniwersytet SWPS

Stres i wypalenie u rodziców dzieci w spektrum autyzmu

Olga Ślepowrońska, Stowarzyszenie Mudita

Moderowanie – Anna Żardecka, FDDS

10 CZERWCA / CZWARTEK

9.00 – 10.30 **Sesja plenarna**

Praca z traumą w psychoanalitycznej odsonie psychoterapii diady rodzic – niemowlę

Tessa Baradon, Anna Freud Center, University of Witwatersrand, Johannesburg

Moderowanie – Dr Anna Szczepaniak, FDDS

10.30 – 10.45 Przerwa

10.45 – 12.15 **Sesje równoległe**

Rodzina z małym dzieckiem – i co dalej? – Możliwości pracy w Ośrodku Środowiskowej Pomocy Psychologicznej i Psychoterapeutycznej na przykładzie Centrum Rozwoju Twojego Potencjału TOGO

Anna Nykiel, Dr n. hum. Anna Wójcik-Zdyb, Centrum Rozwoju Twojego Potencjału TOGO

Moderowanie – Anna Żardecka, FDDS

„Mama i M” – analiza przypadku diady, w której wystąpiło zagrożenie krzywdzenia emocjonalnego
Beata Granops, ZERO-PIĘĆ Fundacja na rzecz zdrowia psychicznego małych dzieci

Moderowanie – Aneta Gruzewska, FDDS

12.15 – 15.00 Przerwa

15.00 – 16.30 **Sesja plenarna**

Jak zadbać o siebie w pomaganiu innym?

Natalia Sarata, Fundacja RegenerAkcja

Moderowanie – Beata Wojtkowska, FDDS

16.30 – 16.45 Przerwa

16.45 – 18.15 **Sesje równoległe**

„Wystarczająco dobry rodzic” a potrzeby dziecka w praktyce – systemowy model oceny wydolności rodzicielskiej i zdolności do zmiany

Joanna Gorczowska, psychoterapeutka

Moderowanie – Joanna Fejfer-Szpytko, FDDS

Opieka okołoporodowa w czasie pandemii – czy mamy do czynienia z kryzysem?

Dr Magdalena Chrzan-Dętkoś, Uniwersytet Gdański

Joanna Pietrusiewicz, Fundacja Rodzić po Ludzku

Anna Stolaś, Ginekologiczno-Położniczy Szpital Kliniczny UM w Poznaniu

Urszula Kubicka-Kraszyńska, Magda Winiarska-Smoczyńska, FDDS

Moderowanie – Urszula Kubicka-Kraszyńska, FDDS

Organizator zastrzega sobie prawo do wprowadzania zmian w programie konferencji

Konferencja w ramach projektu współfinansowanego ze środków programu Prawa, Równość i Obywatelstwo na lata 2014-2020 Komisji Europejskiej, zgodnie z umową nr 856665 – BarnahusPoland

Tessa Baradon – początkowo pracowała w obszarze zdrowia publicznego, aby następnie zająć się psychoanalizą i psychoterapią dzieci. Jako konsultantka do spraw zdrowia psychicznego niemowląt i małych dzieci w Krajowym Centrum Pomocy Dzieciom i Rodzinom im. Anny Freud, była odpowiedzialna za opracowywanie, realizację i ewaluację pomocy dla rodziców i małych dzieci w Wielkiej Brytanii oraz poza jej granicami. Jej obecne badania koncentrują się na wielomodalnej analizie procesu klinicznego. Do jej ostatnich publikacji należą: *Micro-analysis of Multimodal Communication in Therapy: A Case of Relational Trauma in Parent-Infant*

Psychoanalytic psychotherapy, Journal of Infant, Child and Adolescent Psychotherapy oraz *Working with Fathers in Psychoanalytic Parent Infant Psychotherapy*, Routledge 2019.

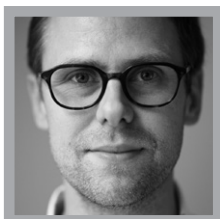
Dr Marta Bierca – doktor socjologii i etnologa, ekspertka Uniwersytetu SWPS. Autorka książki *Nowe wzory ojcostwa w Polsce* oraz licznych publikacji naukowych i komercyjnych na temat modeli rodzicielstwa i przemian rodziny. Na co dzień dyrektor badań konsumenckich w agencji konsultingowej.

Gerry Byrne – konsultant w dziedzinie pielęgniarstwa, psychoterapeuta dzieci i młodzieży, psychoterapeuta osób dorosłych, terapeuta, nauczyciel i superwizor MTB (terapii opartej na mentalizowaniu). Kieruje ośrodkiem Attachment and Perinatal Services, prowadzonym przez Oxford Health NHS Foundation Trust. Od 35 lat pracuje w brytyjskiej NHS (Narodowej Służbie Zdrowia), a od ponad 31 lat – w Oxford Health NHS Foundation Trust. Przez 17 lat prowadził psychoterapię rodzic – dziecko i świadczył usługi pielęgniarstwa pod kierunkiem dr. Davida Jonesa na pionierskim oddziale rodzinnym (Family Unit) w Park Hospital, gdzie pracował

z poważnymi przypadkami krzywdzenia i zaniedbywania dzieci. Po zamknięciu oddziału rodzinnego w 2006 r. kierował przekształceniem tej jednostki w Centrum Diagnozy i Pomocy Rodzinie (Family Assessment and Safeguarding Service – FASS OXON), które powstało w 2007 r. W kolejnych latach uruchomił trzy inne nagradzane ośrodki wsparcia w zakresie przywiązania i pomocy okołoporodowej dla Oxford Health NHS Foundation Trust: Infant Parent Perinatal Service (IPPS) w roku 2008, Family Assessment and Safeguarding Service (FASS Wiltshire, Bath and North East Somerset) w 2011 oraz ReConnect (Buckinghamshire) w 2014 r.

Gerry Byrne jest pomysłodawcą i dyrektorem programu dla rodziców Lighthouse – nowatorskiego zastosowania terapii opartej na mentalizowaniu, które ma na celu zapobieganie krzywdzeniu dzieci poprzez promowanie wrażliwej opieki rodzicielskiej. Jest autorem ilustrowanej książki dla dzieci *All at Sea*, wydanej przez Walker Books (2018). Jako doktorant na Wydziale Polityki Socjalnej i Interwencji Uniwersytetu Oksfordzkiego, prowadzi badania w programie Lighthouse nad rolą ufności epistemicznej w obniżaniu ryzyka krzywdzenia dzieci.

Maciej Chodorek – socjolog i psychoterapeuta zorientowany psychoanalitycznie, absolwent Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Wyższej Szkoły Nauk Społecznych Pedagogium oraz Studium Terapii Rodziny organizowanego przy Stowarzyszeniu OPTA. Członek nadzwyczajny Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Psychoanalitycznej. W Centrum Dziecka i Rodziny FDOS prowadzi konsultacje, terapię indywidualną, warsztaty i grupy wsparcia dla ojców oraz szkolenia dla profesjonalistów.

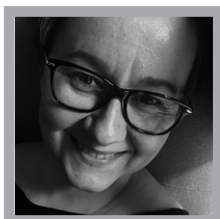
Dr Magdalena Chrzan-Dętko – jest psychologiem, certyfikowaną psychoterapeutką Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Psychodynamicznej, pracownikiem Zakładu Psychologii i Psychopatologii Rozwoju w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego. Jest autorką publikacji nt. rozwoju wcześniaków oraz leczenia i profilaktyki depresji poporodowej i depresji ciężarnych. Współpracuje ze Szpitalem Św. Wojciecha w Gdańsku, obecnie jest kierownikiem merytorycznym programu profilaktycznego „Przystanek Mama”, realizowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Power przez Copernicus – Podmiot Leczniczy w województwach pomorskim, kujawsko-pomorskim i warmińsko-mazurskim.

Dr hab. Małgorzata Gambin – adiunkt w Katedrze Psychologii Klinicznej Dziecka i Rodziny na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. Skończyła 4-letnie Studium Terapii Rodzin prowadzone przez Stowarzyszenie OPTA oraz cykl szkoleń z terapii zabawą dzieci w Houston w Stanach Zjednoczonych. Autorka i współautorka ponad dwudziestu publikacji naukowych, dotyczących psychologii klinicznej i psychologii rozwoju dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Obecnie kieruje grupą badawczą „Psychologiczne Aspekty Pandemii” powstałej z inicjatywy naukowców z Wydziału Psychologii UW.

Dr Anna Golus – inicjatorka kampanii „Kocham. Nie daję klapsów” i akcji „Książki nie do bicia”. Publicystka, stała współpracowniczka „Tygodnika Powszechnego”, autorka książki *Dzieciństwo w cieniu różgi. Historia i oblicza przemocy wobec dzieci* (2019). Doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o kulturze i religii. Rozprawa doktorska pt. *Udział dzieci w programach reality show a status dziecka w rodzinie i społeczeństwie. Przypadek „Superniani”* obroniona w 2020 roku na Uniwersytecie Gdańskim.

Joanna Gorcowska – psychoterapeutka Gestalt, praktyk systemowy oraz pedagog i pracownik socjalny. Brytyjska ekspertka sądowa w postępowaniach opiekuńczych w sądach rodzinnych w Wielkiej Brytanii. Ma 13-letnie doświadczenie pracy w brytyjskiej służbach społecznych jako diagnostyczna pracownica socjalna, pracująca z rodzicami biologicznymi, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, oraz z kandydatami na rodziny zastępcze spokrewnione. Pracowała z rodzinami z szerokiego kręgu kulturowego, obecnie koncentruje się na pracy z rodzinami z Europy Wschodniej i Środkowej. Ma długoletnie doświadczenie pracy

w zespołach oceny i wspierania rodzin zastępczych w Wielkiej Brytanii. Od 9 lat pracuje jako ekspertka sądowa, tzw. Niezależny Pracownik Socjalny (*Independent Social Worker*), wspierając brytyjskie służby społeczne i sądy rodzinne w systemowej diagnozie oceniania kompetencji rodzicielskich oraz ocenie środowiska spokrewnionego dziecka, tzw. opiekunów specjalnych (*special guardians*). Prelegentka na konferencjach oraz prowadząca warsztaty z obszaru ochrony dziecka oraz systemowych rozwiązań zapobiegania przemocy wobec dzieci. Pracuje także jako psychoterapeutka w prywatnej praktyce z osobami dorosłymi. W jej obszarze zainteresowań są doświadczenia traumatyczne dorosłych i psychoterapia jako wsparcie w poprawie ich funkcjonowania, wpływ negatywnych doświadczeń dzieciństwa (*adverse childhood experiences*) na rozwój dzieci oraz ich funkcjonowanie w dorosłym życiu. Interesuje się także systemowymi rozwiązaniami zapobiegającymi krzywdzeniu dzieci. Publikacje: *Jak zostać opiekunem zastępczym. Model brytyjski – spojrzenie praktyka*. Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, 03/2013; *Współpraca wielodyscyplinarna jako kluczowy element pracy z dzieckiem i rodziną. Model brytyjski*. Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, 06/2013; *Znaczenie diagnozy, szkoleń i systemu wsparcia opiekunów w utrzymaniu stabilności pieczy zastępczej*. Kwartalnik Pedagogiczny, nr 3, 2012.

Beata Granops – absolwentka psychologii i socjologii na UAM w Poznaniu. Ukończyła czteroletnią szkołę psychoterapii rodzic – dziecko w nurcie psychoanalitycznym w School Of Infant Mental Health w Londynie. Odybła szereg szkoleń w Polsce i za granicą, z zakresu pomocy rodzinom z małymi dziećmi. Członek zarządu ZERO-PIĘĆ. Fundacji na rzecz zdrowia psychicznego małych dzieci, gdzie od 2013 roku pracuje jako psycholog. Udziela wsparcia terapeutycznego rodzinom z dziećmi do 6. roku życia, w tym ofiarom krzywdzenia emocjonalnego.

Katarzyna Katana – radca prawny (2017), absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego (2013), uczestniczka wymiany studenckiej Erasmus na Uniwersytecie Maltańskim, absolwentka kursu Szkoły Prawa Ukraińskiego, prowadzonego przez Ośrodek Koordynacyjny Szkół Praw Obcych Uniwersytetu Jagiellońskiego (2018), uczestniczka seminariów i szkoleń dla prawników – praktyków, między innymi szkolenia „Prawo dotyczące przemocy wobec kobiet” zorganizowanego przez Fundację Europejskich Prawników w Warszawie (2017) oraz konferencji „Zdolność prawna osób z niepełnosprawnościami” zorganizowanej przez Akademię Prawa Europejskiego w Trewirze (2019). Absolwentka programu szkoleniowego Women’s Human Rights Institute w przedmiocie praw kobiet w systemie ONZ, posiada ponad siedmioletnie doświadczenie zawodowe.

Dr hab. n. społ. Grażyna Kmita – psycholog kliniczny, specjalizuje się w psychologii klinicznej dziecka. Kierownik Katedry Psychologii Klinicznej Dziecka i Rodziny na Wydziale Psychologii UW oraz Zakładu Wczesnej Interwencji Psychologicznej Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie. Autorka prac naukowych na temat zdrowia psychicznego niemowląt, interakcji rodzice–dziecko, rozwoju samoregulacji oraz psychologicznych mechanizmów chroniących przed patologizacją rozwoju u dzieci urodzonych przedwcześnie.

Anna Krawczak – badaczka Interdyscyplinarnego Zespołu Badań nad Dzieciństwem, doktorantka Instytutu Kultury Polskiej. Związana od 2009 r. ze Stowarzyszeniem Nasz Bocian i od 2018 r. z Koalicją na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej.

Urszula Kubicka-Kraszyńska – socjolożka, absolwentka Instytutu Nauk Społecznych UW oraz Szkoły Praw Człowieka Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Większość swojego życia zawodowego związana z organizacjami pozarządowymi. W latach 2002–2011 pracowała w Fundacji Rodzic po Ludzku, gdzie stworzyła program rzecznictwa i monitoringu przestrzegania praw kobiet i praw pacjenta w opiece okołoporodowej. Realizowała kampanie społeczne (m.in. „Akcja Rodzic po ludzku” 2005–2006), badania ilościowe, jakościowe oraz monitoringi dotyczące przestrzegania praw pacjenta oraz oceny jakości opieki nad matką i dzieckiem w Polsce. Jako reprezentantka strony społecznej brała aktywny udział w pracach zespołu powołanego przez Ministerstwo Zdrowia do opracowania projektu standardu opieki okołoporodowej w latach 2007–2011. Autorka, współautorka i redaktorka licznych raportów, publikacji popularno-naukowych i naukowych, dotyczących przede wszystkim praw pacjenta, opieki okołoporodowej opartej na dowodach naukowych oraz samodzielności i niezależności zawodu położnej. Od 2017 r. pracuje w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, od 2019 r. jest koordynatorką Centrum Dziecka i Rodziny w Warszawie – programu wczesnej profilaktyki krzywdzenia dzieci oraz wspierania rodzicielstwa. Odpowiada również za działania fundacji związane z profilaktyką depresji okołoporodowej oraz rozwojem systemu wsparcia i pomocy psychologicznej dla kobiet doświadczających okołoporodowych trudności emocjonalnych.

Anna Nykiel – psycholożka, psychoterapeuta, terapeuta rodzinny. Absolwentka UAM w Poznaniu (psychologia) oraz APS w Warszawie (psychologia kliniczna dzieci i młodzieży). Ukończyła całościowe systemowo-psychodynamiczne szkolenie w Katedrze Psychiatrii UJ oraz studium Przeciwdziałanie depresji i zaburzeniom okołoporodowym w FDDS. Pracuje w Centrum Rozwoju Twojego Potencjału TOGO, przez wiele lat związana z Ośrodkiem Diennej Rehabilitacji Neurologicznej oraz Mazowieckim Centrum Neuropsychiatrii w Zagórz. Prowadzi własną praktykę psychoterapeutyczną. Pracuje z kobietami w okresie okołoporodowym, parami i rodzinami z małymi dziećmi, również z rodzinami, których dzieci doświadczają wyzwań rozwojowych.

Joanna Pietrusiewicz – prezeska Fundacji Rodzić po Ludzku, od lat zaangażowana w działania na rzecz przestrzegania praw człowieka w opiece okołoporodowej, propagatorka idei opieki okołoporodowej opartej na szacunku i potrzebach kobiet.

Natalia Sarata – socjolożka, badaczka, trenerka i konsultantka, od 2002 r. związana z organizacjami sektora społecznego. Twórczyni fundacji RegenerAkcja przeciwdziałającej wypaleniu „pomagaczy”. Ekspertka ds. regeneratywnej kultury organizacji. Prowadzi grupy wsparcia dla zmęczonych aktywistek/-tów, pracuje nad książką o regeneracji w działalności społecznej. Współpracowała m.in. z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę, Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji, Fundacją Wspomagania Wsi. Facebook.com/regenerAkcja.

Dr hab. Małgorzata Sikorska – adiunktka na Wydziale Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, kierowniczka studiów magisterskich Język i społeczeństwo – interdyscyplinarne studia nad dyskursem. Główne zainteresowania naukowe: socjologia życia rodzinnego, przemiany obyczajowości, współczesne społeczeństwo polskie, socjologiczna analiza dyskursu. Ostatnie ważne publikacje: 2020. Sawicka M., Sikorska M. *Struggling with Emotions in Times of Social Change: Control Restoring Operations in the Workplace and the Family* (w:) Polish Sociological Review 2020/212(4): 411–424; 2020. Sikorska M. *'Addictive' for children and 'helpful' to*

parents: electronic devices as a non-human actor in family relations (w:) Journal of Family Studies; 2019. Sikorska M. *Praktyki rodzinne i rodzicielskie we współczesnej Polsce – rekonstrukcja codzienności*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.

Anna Stolaś – psycholog (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) oraz położna (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu). Doktorantka w Katedrze Neonatologii Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. Pracuje w Zespole Psychologów Ginekologiczno-Położniczego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego. Zainteresowania naukowe i zawodowe obejmują problematykę różnorodnych typów kryzysów i traum w życiu człowieka i rodziny, zwłaszcza w okresie okołoporodowym i wczesnego rodzicielstwa.

Dr Anna Szczepaniak – psycholog, psychoterapeuta, doktor nauk medycznych. Posiada kilkunastoletnie doświadczenie kliniczne pracy z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi. Praktykowała w placówkach klinicznych w Łodzi i w Warszawie. W Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę specjalizuje się w pracy z wczesnodziecięcą traumą relacyjną małych pacjentów, którzy doświadczyli różnych form przemocy ze strony bliskich opiekunów. Psychoterapeutycznie kształcona w Laboratorium Psychoedukacji, uzupełnieniem edukacji jest stała ścieżka szkoleń w Anna Freud Center w Londynie. Odbiła staż kliniczny w strukturach NHS w Oxfordzie. Razem z zespołem FDDS adaptuje i wprowadza na grunt polski grupową formę pracy z rodzicami opartej na Lighthouse Parenting Programme based on MBT oraz Multifamily Therapy based on MBT. Prowadzi wykłady i szkolenia z zakresu psychoterapii dzieci i młodzieży. Jest autorką wielu publikacji naukowych.

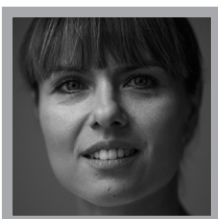
Dr Dorota Szczygieł – psycholog, adiunkt na Uniwersytecie SWPS. Autorka publikacji dotyczących inteligencji emocjonalnej, regulacji emocji oraz wypalenia rodzicielskiego. Członek międzynarodowego konsorcjum badawczego (*International Investigation of Parental Burnout*), prowadzącego badania dotyczące przyczyn i konsekwencji wypalenia rodzicielskiego. We współpracy z katolickim Uniwersytetem w Louvain (Belgia) realizuje projekt badawczy, dotyczący znaczenia kompetencji emocjonalnych dla dobrostanu człowieka.

Renata Szredzińska – socjolożka, neofilolożka, absolwentka Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie oraz Wydziału Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego, ukończyła podyplomowe studium „Komunikacja społeczna i media” w Polskiej Akademii Nauk. Członkini zarządu Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. W latach 2010–2018 członkini grupy roboczej ds. wspierania rodziny przy europejskiej organizacji Eurochild, w latach 2011–2016 członkini Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w warszawskiej dzielnicy Żoliborz. Współautorka publikacji naukowych i popularnonaukowych dotyczących ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Od 2017 r. członkini grupy roboczej nt. zapobiegania krzywdzeniu dzieci ze skutkiem śmiertelnym przy międzynarodowej organizacji ISPCAN.

Olga Ślepowrońska – magister psychologii, autorka pracy magisterskiej *Wpływ społecznego wsparcia na poczucie osamotnienia u rodzeństw osób z autyzmem*. Terapeutka osób z autyzmem. Inicjatorka projektu CzujCzuj, w którym dociera z edukacją emocjonalną do dzieci ze środowisk wykluczonych oraz Stowarzyszenia Mudita, które daje wielowymiarowe (w tym wytnieniowe) wsparcie bliskim osób z niepełnosprawnością.

Magda Winiarska-Smoczyńska – psycholożka, psychoterapeutka, absolwentka Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej, studiów podyplomowych z Diagnostyki Klinicznej Dziecka i jego Rodziny na Uniwersytecie Warszawskim oraz Szkoły Psychoterapii Dzieci i Młodzieży przy Ośrodku Regeneracja. Odbiła całościowe szkolenie w Krakowskiej Katedrze Psychiatrii. W Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę pracuje terapeutycznie z dziećmi w wieku przedszkolnym. W 2017 r. odbyła szkolenie w Anna Freud Center w Londynie z metody pracy z rodzinami opartej na mentalizowaniu. W 2019 r. odbyła drugą, pogłębioną część szkolenia z zastosowania mentalizowania w pracy grupowej. Ukończyła specjalistyczne 96-godzinne studium z zakresu przeciwdziałania depresji poporodowej.

Jolanta Zmarzlik – absolwentka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego. Specjalistka ds. ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Posiada Certyfikat PARPA oraz Instytutu Psychologii Zdrowia Specjalisty ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Certyfikat Superwizora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Instytutu Psychologii Zdrowia. Zajmuje się diagnozą i terapią dzieci, młodzieży i dorosłych. Wydaje opinie psychologiczno-sądowe, prowadzi szkolenia z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego. Jest wykładowcą na Uniwersytecie SWPS i Akademii Ignatianum.

9 czerwca

Sesja plenarna, 9.15 – 10.45

„Zmierz się ze swoją ciemnością”. Mentalizowanie w czasach pandemii – poradnik przetrwania, Gerry Byrne

Zaufanie odgrywa decydującą rolę w każdej relacji terapeutycznej, a najnowsze badania dotyczące ufności epistemicznej wskazują, że determinuje ona skuteczność wszystkich terapii psychologicznych. „Niewidzialne umiejętności”, dzięki którym specjaliści angażują swoich pacjentów w proces terapii, nareszcie zyskały więc należne uznanie, co daje nadzieję i wzmacnia poczucie sensu w pracy terapeutycznej.

Na podstawie 35-letniego doświadczenia w pracy dla brytyjskiej Narodowej Służby Zdrowia (NHS) jako pielęgniarz i psychoterapeuta, Gerry Byrne zastanowi się nad tym, co robimy dobrze, jeśli chodzi o zaufanie i ufność epistemiczną, a co moglibyśmy poprawić, oraz jak zaufanie może pomóc nam przetrwać obecną pandemię COVID-19 i podążać naprzód w post-pandemicznym świecie pracy hybrydowej (online, „maską w maskę” i twarzą w twarz).

Sesja równoległa, 11.00 – 12.30

Konsekwencje pandemii dla zdrowia psychicznego rodziców i dzieci. Raport z najnowszych badań prowadzonych na Wydziale Psychologii UW, dr hab. Małgorzata Gambin, dr hab. Grażyna Kmita, dr Anna Szczepaniak

W trakcie pandemii COVID-19 rodziny z dziećmi mierzą się z wieloma wyzwaniami i trudnymi wydarzeniami, muszą adaptować się do bardzo dużej ilości zmian w codziennym funkcjonowaniu. Dodatkowo, znaczna część rodzin w trakcie pandemii spędza więcej czasu razem, co może być z jednej strony szansą, ale też zagrożeniem dla budowania bliskości w relacjach rodzinnych. W trakcie sesji przedstawimy wyniki badań prowadzonych na Wydziale Psychologii UW, dotyczących funkcjonowania emocjonalnego dzieci i rodziców oraz zmian w relacjach w rodzinie w czasie trwania pandemii COVID-19. Badania naukowe omówimy w kontekście doświadczeń klinicznych psycholożek, prowadzących konsultację oraz psychoterapię dzieci i rodzin w trakcie pandemii. W drugiej części spotkania planowana jest dyskusja prelegentek z uczestnikami konferencji.

Sesja równoległa, 11.00 – 12.30

Modele współczesnego ojcostwa i aktualne wyzwania w pracy z ojcami, dr Marta Bierca, Maciej Chodorek

Podczas wystąpienia omówimy modele współczesnego ojcostwa w porównaniu z modelami „tradycyjnymi”. Zwrócimy uwagę na czynniki, które sprzyjają stawianiu się „zaangażowanym ojcem”, takie jak: wzrost poparcia dla partnerskiego modelu relacji pomiędzy kobietą a mężczyzną, czy też przemiany męskości i potrzebę budowania „nowej” męskości również na bliskiej relacji z dzieckiem. Z drugiej strony, poddamy analizie czynniki hamujące upowszechnianie się „zaangażowanego” modelu ojcostwa: kwestie ekonomiczne (np. różnica płacowa), sprzyjające wchodzeniu kobiet w rolę pierwszego opiekuna dziecka czy też ograniczenia rynku pracy (np. mała elastyczność, ograniczone wspieranie mężczyzn jako ojców przez pracodawców). Omówimy wyzwania pracy z ojcami, w tym ich zmagania w odnalezieniu się w roli zaangażowanego rodzica, zwłaszcza w kontekście braku silnych, pozytywnych wzorców męskich.

Sesja plenarna, 15.00 – 16.30

Między „demiurgiem” a „bezsilnym demiurgiem” – praktyki i strategie rodzicielskie we współczesnej Polsce, dr hab. Małgorzata Sikorska

Celem wystąpienia jest opis praktyk i strategii stosowanych przez rodziców. W prezentacji wykorzystam wyniki badań jakościowych (60 pogłębionych wywiadów przeprowadzonych z 24 parami rodziców oraz z 6 samotnymi rodzicami). Na początku prezentacji przedstawię sposoby postrzegania przez badanych roli rodzica w relacjach z dziećmi (odwołam się tu do metafory „demiurga”). Następnie opiszę poczucie niepewności, często bezsilności oraz niepokój rodziców, które wyraźnie ujawniły się w wywiadach, gdy uczestnicy i uczestniczki badań mówili o codziennych praktykach i relacjach z dziećmi („bezsilny demiurg”). W dalszej części wystąpienia przeanalizuję najczęściej stosowane strategie rodzicielskie: karania; nagradzania jako przekupywania oraz pozytywnego motywowania; nadopiekuńczości i nadzoru; unikania oraz tłumaczenia. W konkluzji podkreślę związek między omawianymi strategiami rodzicielskimi a potrzebą rodziców do utrzymania/odzyskania władzy nad dziećmi. Wskażę także na ile w opisywane strategie wpisane jest przedmiotowe oraz podmiotowe traktowanie dzieci. Zwrócę również uwagę na rozbieżności między najbardziej pożądanymi cechami i zachowaniami dzieci (tak postrzeganymi przez rodziców) a codziennymi doświadczeniami respondentek i respondentów.

Wyniki referowanych badań zostały opisane w monografii *Praktyki rodzinne i rodzicielskie we współczesnej Polsce – rekonstrukcja codzienności* (Wydawnictwo Naukowe Scholar).

Jak zepsute zabawki. Uprzedmiotawianie i „naprawianie” dzieci w programach reality show, dr Anna Golus

Od kilkunastu lat w polskiej telewizji emitowane są coraz to nowe programy reality show z udziałem dzieci: nagrywane w prywatnych domach rodzin, ukazujące dzieci w ich naturalnym środowisku i z definicji łamiące prawa dziecka do prywatności i ochrony wizerunku. W wielu takich programach łamane są również inne prawa dziecka, np. do ochrony przed przemocą, wyrażania własnego zdania i bycia wysłuchanym. W swoim wystąpieniu chciałabym przedstawić zarys problematyki udziału dzieci w reality show, omówić pokrótce niektóre programy tego rodzaju, zwłaszcza o tematyce wychowawczej – od pierwszego takiego show w polskiej telewizji, tj. od *Superniani* (2006–2008) do najnowszego *Zrób coś z tym dzieckiem* (2021) – i rozważyć wpływ uprzedmiotawiania dzieci w telewizji na stosunek dorosłych do dzieci, transmisję opartych na przemocy wzorców wychowawczych i przeciwdziałanie krzywdzeniu dzieci.

Sesja równoległa, 16.45 – 18.15

Systemowa analiza śmiertelnych przypadków krzywdzenia dzieci (Serious Case Review) – dlaczego potrzebujemy jej w Polsce? Katarzyna Katana, Anna Krawczak, Renata Szredzińska, Jolanta Zmarzlik

Zapewne każdy słyszał o Hani z Kłodzka, Biance z Olecka, Dawidka spod Warszawy. Co roku ginie w Polsce w wyniku przemocy 30-40 dzieci. Najczęściej są to dzieci poniżej 3. roku życia, najbardziej bezbronne. Jako państwo ścigamy i karzemy sprawców, ewentualnie pociągamy do odpowiedzialności dyscyplinarnej profesjonalistów, jeśli nie dopełnili obowiązków służbowych. I zamykamy sprawę. Zapominamy.

Tymczasem są kraje, np. Wielka Brytania czy Stany Zjednoczone, gdzie z tych dziecięcych tragedii służby państwowe starają się wyciągnąć wnioski i wprowadzić zmiany – czasami prawne, w innych przypadkach organizacyjne – aby do innego dziecka dotrzeć z pomocą na czas. Służy temu procedura Serious Case Review. Przypadki śmierci dziecka, jeśli jest podejrzenie, że mogły być związane z przemocą, są analizowane przez komisję ekspertów, która przygląda się działaniu wszystkich służb zaangażowanych w sprawę, sprawdza ich obciążenie, procedury, narzędzia, które wykorzystują, wyszkolenie i wsparcie dla pracowników. Jej celem nie jest szukanie winnych, ale odkrywanie ewentualnych luk w systemie i proponowanie usprawnień. Tak, by system ochrony dzieci cały czas poprawiać i na czas wyłapywać niepokojące sygnały.

W Polsce w Kancelarii Prezydenta RP trwają prace nad adaptacją tego rozwiązania do naszych warunków. Czy ma szansę się sprawdzić? Jakże może przynieść korzyści? Z jakimi ryzykami się wiąże? Na czym powinniśmy się skupić na początku? Czy profesjonaliści pracujący z dziećmi mają się czego obawiać? Na te i inne pytania postaramy się odpowiedzieć w gronie ekspertów od lat działających w obszarze przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci.

Sesja równoległa, 16.45 – 18.15

Wypalenie rodzicielskie: przyczyny i konsekwencje, dr Dorota Szczygieł

Wystąpienie dotyczy zjawiska będącego doświadczeniem wielu rodziców, ale ciągle stanowiącego tabu: wypalenia rodzicielskiego (WR). WR to syndrom wyczerpania związanego z rolą rodzicielską, wynikający z długotrwałej nierównowagi między obciążeniami związanymi z rodzicielstwem a zasobami, jakimi dysponują rodzice. Na objawy WR składają się, oprócz chronicznego zmęczenia, emocjonalne dystansowanie się do dziecka/dzieci i utrata przyjemności z bycia mamą/tatą. WR prowadzi do negatywnych konsekwencji, które dotyczą nie tylko samych rodziców (problemy zdrowotne, stany depresyjne), ale także ich partnerów/partnerki (wzrost konfliktów w związku) oraz dzieci (zaniedbania i przemoc). Przedstawione zostaną wyniki dwóch badań. Wyniki pierwszego z nich (N = 17 409, 71% matek), zrealizowanego przez naukowców z 42 krajów (*International Investigation of Parental Burnout*), jednoznacznie wskazują, że WR najbardziej dotyka indywidualistyczne społeczeństwa krajów zachodnich. Badanie drugie dotyczy uwarunkowań i konsekwencji WR wśród polskich rodziców (N=2130, 62% matek).

Stres i wypalenie u rodziców dzieci w spektrum autyzmu, Olga Ślepowerska

Tematem wystąpienia będzie zjawisko zespołu wypalenia sił u rodziców dzieci z autyzmem. Przedstawię doświadczenia dotyczące wsparcia rodziców, pozyskane w ramach działań w Stowarzyszeniu Mudita – Wspieramy Mamy. Słuchacze otrzymają informacje na temat dobrych praktyk oraz sposobów zapobiegania wypalenia u rodzin osób z niepełnosprawnością. Przewiduję również czas na dyskusję i wymianę opinii na temat możliwości wsparcia opiekunów.

10 czerwca

Sesja plenarna, 9.00 – 10.30

Praca z traumą w psychoanalitycznej odsłonie psychoterapii diady rodzic – niemowlę, Tessa Baradon

Idea, że „nie ma czegoś takiego, jak niemowlę bez matczynej opieki”, odnosi się również do traumy niemowlęcej. Niemowlęta doświadczają traumy za pośrednictwem umysłu rodzica i jego cielesnej ekspresji, niezależnie od tego, czy jej źródłem jest zewnętrzne, zagrażające zdarzenie, czy też „duch z pokoju dziecinnego”, czyli własne negatywne doświadczenia rodzica. Z kolei sama natura niemowlęctwa – bezbronność, zależność, kruchość – może wpływać negatywnie na stan rodzica, wskutek czego rodzic i dziecko zostają uwięzieni we wzajemnie traumatyzujących interakcjach. Podejście mikroanalizacyjne, polegające na szczegółowym analizowaniu – klatka po klatce – interakcji między rodzicami a dziećmi (nawet 4-miesięcznymi), pogłębiło nasze rozumienie traumatyzujących interakcji, które wywołują w niemowlęciu stany „katastroficznego lęku” i strachu przed „wiecznym spadaniem”.

Ostatnie badania prowadzone w Centrum im. Anny Freud przeniosły podejście mikroanalizacyjne do gabinetu psychoterapii i rozszerzyły je na relacje między wszystkimi uczestnikami tego procesu: niemowlęta, rodziców i terapeutę. Prelegentka omówi te idee i przedstawi przykłady kliniczne z psychoanalitycznej psychoterapii rodzic – dziecko.

Sesja równoległa, 10.45 – 12.15

Rodzina z małym dzieckiem – i co dalej ? – możliwości pracy w Ośrodku Środowiskowej Pomocy Psychologicznej i Psychoterapeutycznej na przykładzie Centrum Rozwoju Twojego Potencjału TOGO, Anna Nykiel, dr n. hum. Anna Wójcik-Zdyb

Wystąpienie nakreśli praktykę pracy terapeutycznej z rodzinami prowadzonej w środowisku. Zaprezentowane zostaną najczęściej spotykane w pracy środowiskowej wyzwania, stosowane metody pracy oraz dylematy terapeuty środowiskowego.

W nowo otwartym w ramach reformy psychiatrii Ośrodku Środowiskowej Pomocy Psychologicznej i Psychoterapeutycznej istnieje możliwość pracy z rodziną z małym dzieckiem. Chcąc pomóc małemu dziecku, niezwykle ważne jest uwzględnienie wsparcia rodziców i pracy z całym systemem rodzinnym. Na przykładzie konsultacji interwencji i terapii prowadzonych w Centrum Rozwoju Twojego Potencjału TOGO chcemy przedstawić możliwości i wyzwania w pracy z rodziną z małym dzieckiem/dziećmi, z uwzględnieniem pracy w środowisku. W ramach wystąpienia zaprezentujemy studium przypadku – omówimy formy wprowadzonych działań ukierunkowanych na dziecko, rodzica, rodzinę, diadę – rodzic dziecko.

Sesja równoległa, 10.45 – 12.15

„Mama i M” – analiza przypadku diady, w której wystąpiło zagrożenie krzywdzenia emocjonalnego, Beata Granops

W wystąpieniu przedstawiony zostanie proces terapii małego dziecka i jego matki, którzy byli ofiarami przemocy ze strony ojca. M. został skierowany na terapię w wieku 18 miesięcy z powodu nieustannych napadów złości, pojawiających się za każdym razem, gdy matka stawiała granicę. Co ważniejsze, dziecko, jego matka i młodsza siostra byli ofiarami przemocy, co poważnie wpłynęło na zachowanie i funkcjonowanie emocjonalne i styl przywiązania M. Pierwsze spotkanie z rodziną pokazało ogromne trudności w relacji między matką i dzieckiem. M. był niespokojny, nie szukał ukojenia u mamy, a ona nie potrafiła odpowiedzieć na jego potrzeby. Wystąpienie będzie prezentacją rocznego procesu psychoterapii rodzica i małego dziecka. Jego celem będzie ukazanie, jak wczesne traumatyczne doświadczenie zaburza rozwój dziecka, a co ważniejsze – więź z głównym opiekunem. Prelegentka wskaże wagę wczesnej interwencji, która ma na celu przeciwdziałanie krzywdzeniu emocjonalnemu.

Sesja plenarna, 15.00 – 16.30

Jak zadbać o siebie w pomaganiu innym? Natalia Sarata

Wypalanie się i przeciążanie w działalności pomocowej oraz jej wysokie koszty osobiste i organizacyjne to wciąż zagadnienie niepodejmowane otwarcie i wyczerpująco w działaniach organizacji i instytucji pomocowych. Zbyt rzadko i niezbyt chętnie rozmawiamy o tempie pracy i przytłoczeniu nią, o zmęczeniu empatią i wtórnym stresie pourazowym. Traktujemy te zjawiska jak wyraz słabości, a nie sygnał, by odpowiednio zadbać o siebie – dla dobra swojego, bliskich i osób, które wspieramy. Wypalenie „pomagaczy” i „pomagaczek” bywa także w organizacjach tajemnicą poliszynela. Niepodejmowanie tego zagadnienia i spychanie tej rozmowy na odległy plan może mieć destrukcyjne skutki nie tylko dla nas samych, ale także dla osób, które staramy się wspierać. Nasze spotkanie będzie okazją do przyjrzenia się czynnikom, które prowadzą do przemęczania się, przeciążania w zawodach i zajęciach pomocowych, a także wypalania się aktywistów, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji sektora pozarządowego i instytucji pomocowych.

Sesja równoległa, 16.45 – 18.15

„Wystarczająco dobry rodzic” a potrzeby dziecka w praktyce – systemowy model oceny wydolności rodzicielskiej i zdolności do zmiany, *Joanna Gorcowska*

Ocena wydolności rodzicielskiej i zdolności do zmiany (*parenting capacity/capacity for change*) jest niezwykle ważnym procesem dla dziecka oraz rodziny biologicznej w planowaniu opieki nad dzieckiem, którego sytuacja prawna wymaga uregulowania. Taki proces powinien być integralną częścią systemu ochrony dziecka, wspierającym przede wszystkim szeroko rozumianą ochronę dobra dziecka (*safeguarding child welfare*). Jest to także bardzo kompleksowy proces, oparty na dowodach (*evidence based*), wymagający od praktyków szerokiego, systemowego spojrzenia na ekosystem, w którym funkcjonuje rodzina, wiedzy i umiejętności w obszarze przeciwdziałania przemocy/krzywdzeniu dzieci, znajomości najnowszych badań na temat wpływu negatywnych doświadczeń na rozwój dziecka, umiejętności pracy z rodziną w zagrożeniu oraz znajomości mechanizmów, które w relacji rodzina biologiczna/opiekunowie – praktycy mają miejsce. Dodatkowo, taki proces musi być wspierany systemowo: poprzez superwizje, jasne procedury i regulacje oraz musi być osadzony w niezakłóconej współpracy międzyinstytucjonalnej. Ocena wydolności rodzicielskiej nie tylko opisuje wydolność rodziców/rodzica/opiekunów/-na w tym konkretnym momencie, ale równoległe do tego, daje obraz możliwości zmiany systemu rodzinnego, aby przyjęcie dziecka – reintegracja – była możliwa. To co jest istotnym, ale bardzo trudnym, wyzwaniem dla praktyków pracujących z rodzinami w zagrożeniu, to umiejętność odpowiedzi, w ocenie funkcjonowania rodziny, na pytanie kim jest „wystarczająco dobry rodzic” i czy taka kategoria jest możliwa w pracy z rodzinami, które wchodzi do systemu z bagażem trudności, zakłóceń w funkcjonowaniu oraz elementów zagrażających dobru dziecka. Mam nadzieję, że w trakcie mojego wystąpienia będę mogła odpowiedzieć lub chociaż przybliżyć ten temat.

Sesja równoległa, 16.45 – 18.15

Opieka okołoporodowa w czasie pandemii – czy mamy do czynienia z kryzysem? *dr Magdalena Chrzan-Dętkoś, Urszula Kubicka-Kraszyńska, Joanna Pietrusiewicz, Anna Stolaś, Magda Winiarska-Smoczyńska*

Zdaniem wielu ekspertów, zaskakująco szybko jakość tej opieki cofnęła się do poziomu znanego z „totalnego położnictwa” lat 80. ubiegłego stulecia. Zakaz porodów z bliską osobą, izolacja dzieci od matek po porodzie, zakaz karmienia piersią – oznaczały szok dla pokolenia rodzających, dla których prawa pacjenta, rodzinna atmosfera porodu i sprawczość polegająca choćby na przygotowaniu i omówieniu z położną planu porodu były już oczywistością. Wiele można tłumaczyć niepewnością i trudnym do oszacowania ryzykiem wpisanymi w początkowy etap obostrzeń. Trudno jednak znaleźć uzasadnienie dla tego, co wiele kobiet opisuje jako doświadczenie totalnej bezradności, pozbawienia informacji i poczucia jakiegokolwiek wpływu na sytuację. W trakcie panelu chcemy porozmawiać o tym, jaką prawdę o polskim systemie opieki perinatalnej odstąpił kryzys pandemiczny. W kontekście wiedzy o znaczeniu jakości doświadczenia narodzin dla zdrowia psychicznego matek i tworzenia więzi z dzieckiem, sięgniemy do wyników badań o wpływie pandemii na ryzyko pojawienia się depresji poporodowej. Opowiemy o nowym, innym wymiarze indywidualnego przeżycia początków rodzicielstwa. Oznacza to konkretne wyzwania dla profesjonalistów pracujących z kobietami w ciąży, początkującymi rodzicami, rodzinami z małymi dziećmi – położnych, pielęgniarek, lekarzy, psychologów, pracowników socjalnych, opiekunów i nauczycieli. Zapraszamy do dyskusji o tym, czego możemy się spodziewać w krótko- i długofalowej perspektywie, a także o tym, czy z tego kryzysu może się wyłonić nowa jakość opieki i wsparcia dla rodziców.

- Usługa, opieka, wypalenie – praktykowanie rodzicielstwa zastępczego w Polsce. Ujęcie autoetnograficzne, Anna Krawczak
- Rozpoznawanie satysfakcji z pomagania, wypalenia i stresu pourazowego w Centrach Pomocy Dzieciom, Meghan M. Letson, Catherine Davis, Jennifer Sherfield, Oliver W.J. Beer, Rebecca Philips, Kathryn G. Wolf
- Sytuacja w polskiej psychiatrii dziecięcej na przełomie lat 2018 i 2019 na podstawie danych zebranych w trybie dostępu do informacji publicznej, Martyna Bójko, Rokšana Maślankiewicz
- Model EZRA – opieka środowiskowa w leczeniu zaburzeń psychicznych wieku rozwojowego, Kamila Lenkiewicz
- Zapobieganie przemocy i wspieranie relacji wcześniak– opiekunowie, Tamara Walczak-Kozłowska, Magdalena Chrzan-Dętkoś
- Doświadczanie stresu i odnajdywanie pozytywnych aspektów rodzicielstwa w kontekście wychowywania dziecka z niepełnosprawnością intelektualną, Anna Jazłowska, Hanna Przybyła-Basista
- Kryzys czasu w rodzinie jako generator zaniedbania emocjonalnego dziecka, Joanna Stepaniuk
- Chroniąca funkcja rodzicielskiej mentalizacji, Magdalena Chrzan-Dętkoś
- Ochrona zdrowia psychicznego niemowląt i małych dzieci: model interwencji i współpracy służb społecznych, Susan Chinitz, Hazel Guzman, Ellen Amstutz, Joaniko Kohchi, Miriam Alkon
- Rola relacji terapeutycznej w pomocy dzieciom krzywdzonym, Konrad Ambroziak
- Karmienie piersią jako czynnik chroniący dzieci przed krzywdzeniem, Barbara Baranowska
- Dysfunkcje rodziny a piecza zastępcza, Katarzyna Bieniek
- Związek między pięcioma formami krzywdzenia dzieci a zaburzeniami depresyjnymi i lękowymi: przegląd systematyczny i metaanaliza, M. J. Gardner, H. J. Thomas, H. E. Erskine
- Trauma rozwojowa u dzieci – perspektywa neurorozwojowa, Małgorzata Klecka, Iwona Palicka

Program profilaktyki krzywdzenia małych dzieci

Choć trudno w to uwierzyć, dzieci są najczęściej krzywdzone przez rodziców. Nie dlatego, że rodzice ich nie kochają, ale ponieważ nie wiedzą, że można je wychowywać bez przemocy. Donald Winnicott, jeden z ojców współczesnej psychoterapii, powiedział: „Dom jest punktem wyjścia”. To z własnego domu, własnego dzieciństwa, rodzice wynoszą wiedzę (lub nie), jak zajmować się małym człowiekiem, jak z nim rozmawiać, bawić się i jak radzić sobie z własnymi emocjami, kiedy pojawiają się trudności. Dom to miejsce, w którym dziecko, obserwując swoich rodziców i opiekunów, uczy się świata, ale także buduje obraz samego siebie. Dom to coś więcej, niż pojedyncze osoby, które go zamieszkują – to sieć wzajemnych relacji, system naczyń połączonych.

Fundamentem prawidłowego rozwoju dziecka, zarówno fizycznego, jak i poznawczego i emocjonalnego, jest bezpieczna więź z rodzicem/opiekunem. Bezpieczna więź to znaczy taka, w której opiekun od samego początku reaguje na sygnały płynące od dziecka, zaspokaja jego potrzeby fizyczne i emocjonalne, daje poczucie bezpieczeństwa, jest obecny i gotowy do dialogu z dzieckiem. Gdy dziecko doświadcza braku poczucia bezpieczeństwa, negatywne doświadczenia na poziomie hormonalnym i komórkowym zapisują się w jego mózgu i wpływają na to, jak dziecko się rozwija, a także jak postrzega swoje otoczenie i jakie relacje nawiązuje z ludźmi.

Dlatego w Centrum Dziecka i Rodziny koncentrujemy się przede wszystkim na wspieraniu bezpiecznej relacji między dzieckiem a rodzicami oraz na wychowaniu bez przemocy. Uświadamiamy dorosłym, że krzyk czy bicie nie wychowuje, ale niszczy psychikę i kaleczy dziecko. Mówimy o tym, czego potrzebuje dziecko, aby harmonijnie się rozwijać. Ale także podpowiadamy, jak wspierać rodziców w sytuacjach kryzysowych, momentach bezradności, w szukaniu ich własnych odpowiedzi na pytania: „Jaką chcę być matką? Jakim chcę być ojcem?”

Centrum Dziecka i Rodziny prowadzone przez FDDS od 2007 r. to miejsce, w którym rodzice i opiekunowie dzieci w wieku do 6 lat mogą skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych, psychiatrycznych i prawnych oraz warsztatów umiejętności rodzicielskich. Działają tu grupy wsparcia oraz organizowane są spotkania edukacyjne. Więcej o ofercie dla rodziców na stronie www.rodzice.fdds.pl

Centrum Dziecka i Rodziny to także miejsce, gdzie wspieramy i szkolimy profesjonalistów pracujących z małymi dziećmi i ich rodzinami. Pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych, systemu ochrony zdrowia, ośrodków pomocy społecznej, poradni psychologiczno-pedagogicznych, korzystają z oferty edukacyjnej CDiR, biorą udział w organizowanych od 2007 r. konferencjach „Ostrożnie-dziecko! Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci”, szkoleniach i spotkaniach superwizyjnych. Szkolimy z prawnych aspektów ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zasad podejmowania interwencji, upowszechniamy wiedzę na temat potrzeb rozwojowych małych dzieci i metod wspierania rodziców w wychowaniu bez przemocy.

Więcej o ofercie szkoleniowej na platformie www.edukacja.fdds.pl

Działania w programie finansują:

Projekt współfinansuje m.2. Warszawa

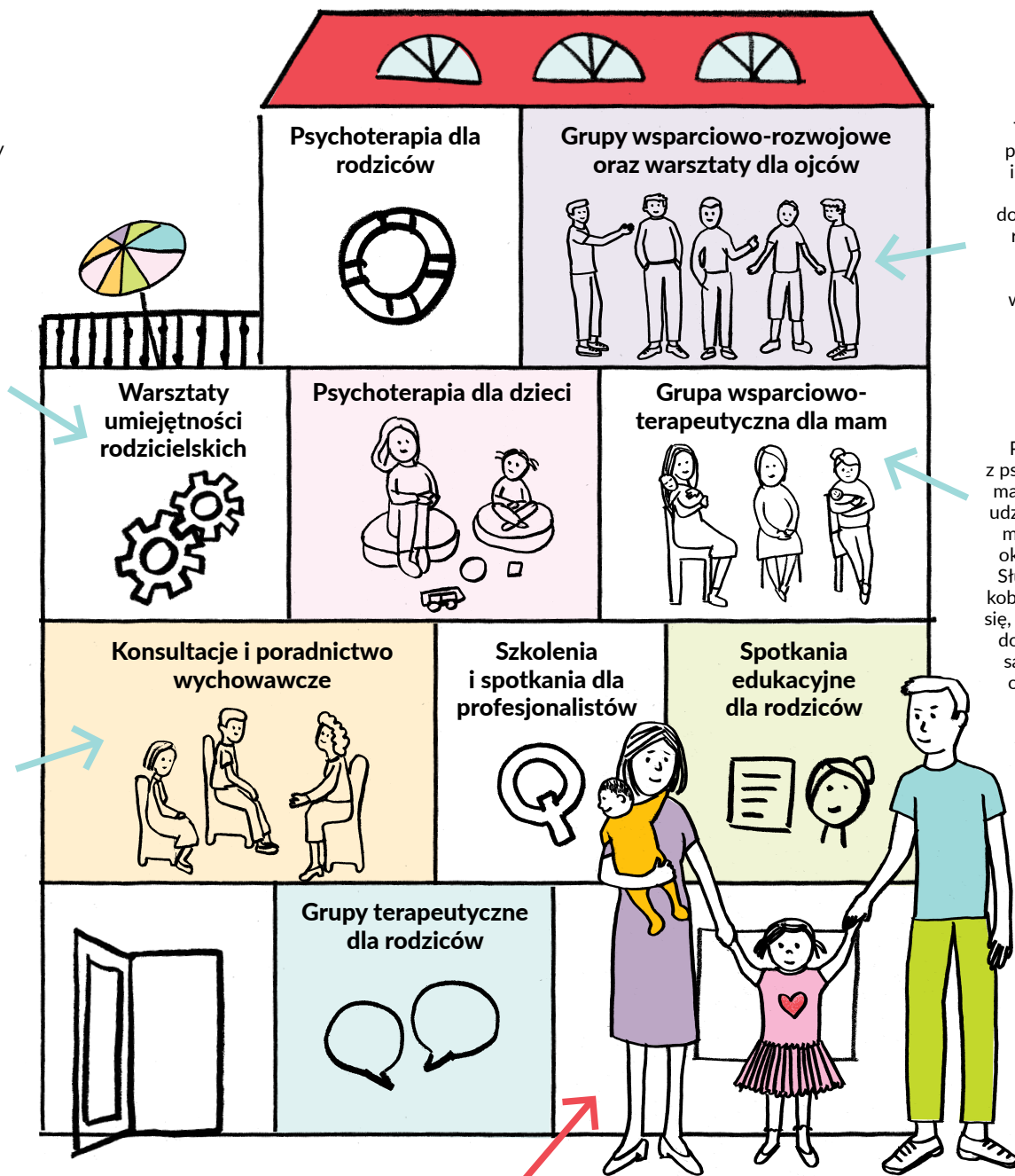

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Tata Zosi uważał, że krzyk i klapsy to właściwe metody wychowawcze. Ale teraz widzi, że można wychowywać inaczej, uczy się rozumieć emocje swoje i dziecka, traktować Zosię z szacunkiem i wychowywać ją bez przemocy.

Podczas konsultacji okazało się, że w rodzinie od dłuższego czasu trwa kryzys – mama od wielu miesięcy ma obniżony nastrój i boi się, czy poradzi sobie z dwójką dzieci, a tata często krzyczy na dzieci i daje Zosi klapsy.

Tu tata może porozmawiać z innymi ojcami o swoich doświadczeniach rodzicielskich i znaleźć wsparcie w odkrywaniu swojego ojcostwa.

Po konsultacji z psychoterapeutką mama Zosi wzięła udział w grupie dla mam z depresją okołoporodową. Słuchając innych kobiet, dowiedziała się, że nie jest z tym doświadczeniem sama, i poczuła ogromną ulgę.

Rodzice 4-letniej Zosi i 6-miesięcznego Stasia od urodzin chłopca czuli, że nie radzą sobie ze swoimi dziećmi i własnymi emocjami. Byli bezradni i zmęczeni ciągłymi wybuchami złości Zosi i nieprzespanymi nocami Stasia. Szukając pomocy, trafili do Centrum Dziecka i Rodziny.

KONTAKT:

Centrum Dziecka i Rodziny
Fundacji Dajemy Dzieciom Się

ul. Walecznych 59, wejście B, II piętro
03-926 Warszawa
tel. 22 616 16 69
cdir@fdds.pl
fdds.pl, rodzice.fdds.pl, edukacja.fdds.pl

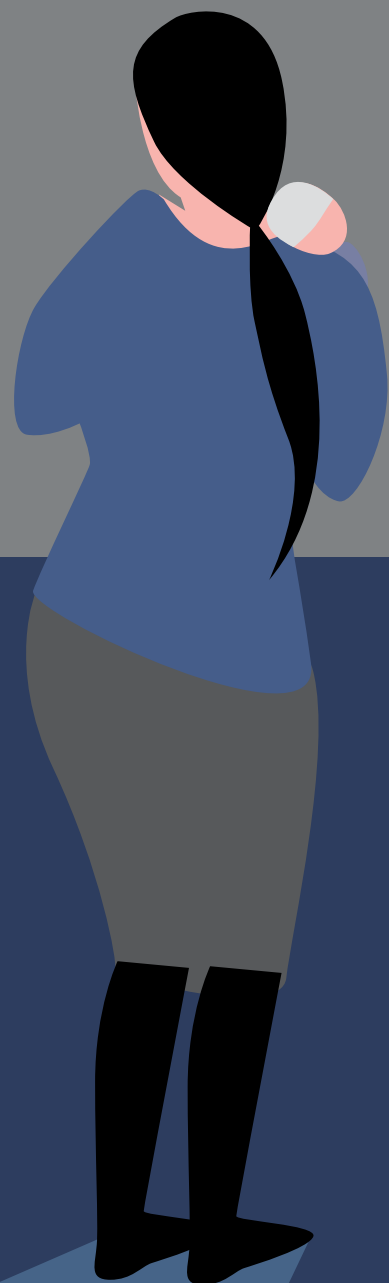

PRZYSTANEK MAMA

„Przystanek Mama” to program profilaktyki depresji poporodowej, realizowany przez Centrum Medyczne „Żelazna” sp. z o. o. i Fundację Dajemy Dzieciom Siłę w województwach łódzkim i mazowieckim.

Celem projektu jest zwiększenie świadomości społecznej na temat depresji poporodowej poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, a także wzrost odsetka kobiet z wcześniej wykrytą depresją poporodową na terenie województwa mazowieckiego i łódzkiego.

Depresja poporodowa, jak większość zaburzeń związanych ze zdrowiem psychicznym, jest wciąż zjawiskiem istniejącym w dyskusji publicznej w niewystarczającym wymiarze, mimo zwiększającego się ryzyka występowania tego problemu wśród kobiet. Ma na to wpływ przede wszystkim niska świadomość społeczna problemu oraz brak odpowiednich form wsparcia dla młodych matek.

Działania w ramach programu profilaktycznego polegają na:

- prowadzeniu szkoleń dla kadry medycznej (pielęgniarek, położnych i lekarzy POZ), przygotowujących do rozpoznawania wczesnych objawów depresji poporodowej i udzielania pierwszego wsparcia pacjentkom z grupy podwyższonego ryzyka;
- realizacji wizyt patronażowych u kobiet po porodzie, podczas których położne informują pacjentki o możliwości skorzystania z portalu informacyjno-edukacyjnego o depresji poporodowej, a także wypełniają wspólnie kwestionariusz Edynburskiej Skali Depresji Poporodowej i zachęcają do kontaktu z psychologiem lub lekarzem w przypadku wystąpienia takiej konieczności;
- zorganizowaniu bezpłatnych konsultacji psychologicznych dla kobiet z grupy podwyższonego ryzyka wystąpienia depresji poporodowej;
- prowadzeniu kampanii edukacyjnej wśród kobiet w ciąży i po porodzie oraz ich rodzin – poprzez dystrybucję ulotek, broszur, plakatów oraz poprzez stronę <https://przystanekmama.szpitalzelazna.pl/>.

Jeśli pracujesz w placówce POZ z województwa mazowieckiego i łódzkiego:

- Zapoznaj się z ogłoszeniem dotyczącym naboru placówek POZ do projektu na stronie Centrum Medyczne „Żelazna”: <https://www.szpitalzelazna.pl/ogloszenia-inne-2/>.
- Prześlij prawidłowo wypełniony załącznik nr 1 „Formularz oferty” na adres e-mailowy: d.sys@szpitalzelazna.pl; nadstawane zgłoszenie zostanie zweryfikowane przez Komisję Konkursową.
- Po kwalifikacji członkowie personelu medycznego POZ zostaną przeszkoleni do rozpoznawania wczesnych objawów depresji poporodowej.
- Pielęgniarki i położne POZ realizujące działania profilaktyczne podczas wizyt patronażowych u pacjentek otrzymają dodatek zadaniowy.
- Każda pielęgniarka i położna POZ otrzyma formularze Edynburskiej Skali Depresji Poporodowej, służące do realizacji działań profilaktycznych przez okres trwania projektu oraz materiały edukacyjne dla pacjentek, dotyczące profilaktyki depresji poporodowej.

Jeśli jesteś mamą niedługo po porodzie:

- ▶ 1. Wejdź na stronę przystanekmama.szpitalzelazna.pl.
- ▶ 2. Wypełnij test online i sprawdź, czy jesteś w grupie zwiększonego ryzyka zachorowania na depresję.
- ▶ 3. Sprawdź, gdzie możesz otrzymać wsparcie psychologa – konsultanta.
- ▶ 4. Zadzwoń i umów się na konsultację.

„Przystanek Mama” w liczbach – do kwietnia 2021 r.:

38 placówek POZ bierze udział w projekcie

97 przeszkolonych położnych, pielęgniarek i lekarzy POZ

3703 kobiety wypełniły kwestionariusze Edynburskiej Skali Depresji Poporodowej

3464 razy położne i pielęgniarki odwiedziły kobiety podczas wizyt patronażowych

58 968 ulotek i broszur trafiło do kobiet po porodzie

„Przystanek Mama” – program profilaktyki depresji poporodowej, realizowany jest także w regionach:

- północnym – woj. pomorskie, kujawsko-pomorskie i warmińsko-mazurskie, więcej informacji: <https://przystanekmama.copernicus.gda.pl/>
- wschodnim – woj. lubelskie i podlaskie, więcej informacji: <http://przystanek-mama.spsk4.lublin.pl/>

Będę świadkiem

INFORMACJE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Jeżeli trzymasz w ręku tę ulotkę, to prawdopodobnie będziesz przesłuchiwana (-y) w charakterze świadka. Ta ulotka pomoże Ci lepiej przygotować się do tej roli. Dowiesz się z niej, jak wygląda przesłuchanie oraz jakie masz prawa i obowiązki jako świadek.

Kim jest świadek i co to jest przesłuchanie?

Świadkowie to osoby, które **widziały coś ważnego** lub **wiedzą o czymś**, co się zdarzyło. Ich rolą jest dokładne opowiedzenie o tym sędziemu. Świadek pełni więc bardzo ważną funkcję – przekazuje informacje, które pomagają sędziemu sprawiedliwie ocenić postępowanie innych osób.

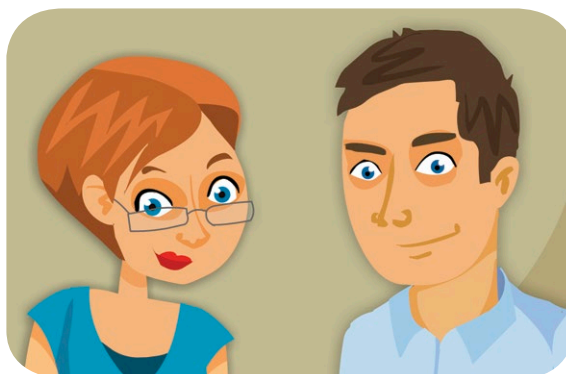
Świadek nie musi się niczego bać ani wstydzić, ponieważ nie zrobił nic złego. Dzieci i młodzież często występują w roli świadków przeróżnych zdarzeń.

Rozmowę sędziego ze świadkiem nazywamy **przesłuchaniem** lub składaniem zeznań. To, jak wygląda przesłuchanie, określa prawo – czyli zbiór przepisów. Podczas przesłuchania świadek ma pewne **prawa** i **obowiązki**. Prawo wskazuje także, kogo świadek spotka podczas przesłuchania.

Kogo spotkam w trakcie przesłuchania?

Najważniejszymi osobami, które spotkasz podczas przesłuchania, są **sędzia** i **psycholog**.

Sędzia może być mężczyzną albo kobietą. Nie będzie miał togi ani łańcucha na szyi. Do sędziego możesz się zwracać „panie sędzio” lub „pani sędzio”, albo zwyczajnie – jak do innych dorosłych – „proszę pana” lub „proszę pani”. Sędzia będzie zadawał Ci pytania, uważnie Cię słuchał i starał się dobrze zrozumieć to, o czym mówisz. Z sędzią spotkasz się w Przyjaznym Pokoju Przesłuchań.

Psycholog, który może być mężczyzną albo kobietą, towarzyszy sędziemu podczas przesłuchania dziecka lub nastolatka. Psycholog będzie obecny podczas przesłuchania po to, aby dawać Ci poczucie bezpieczeństwa, a także pomóc Ci zrozumieć pytania sędziego, jeśli będą zbyt trudne. Sam również może zadawać Ci pytania. Poza tym psycholog porozmawia z Tobą zanim jeszcze rozpoczniesz składanie zeznań. Będziesz wtedy mogła/mógł zadawać mu pytania, podzielić się swoimi wątpliwościami, powiedzieć mu o tym, jak się czujesz, czy się denerwujesz lub czy zdarzyło się coś ważnego, albo trudnego przed samym przesłuchaniem.

Prawo przewiduje również, że w Przyjaznym Pokoju Przesłuchań może przebywać dorosły, którego wskażesz jako **osobę Tobie towarzyszącą**.

Przesłuchanie mogą obserwować **prokurator**, **obrońca oskarżonego** i **kurator procesowy**. Nie będą oni razem z Tobą w Przyjaznym Pokoju Przesłuchań, ale w innym pokoju, skąd za pośrednictwem sędziego będą mogli zadawać Ci pytania.

Zadaniem **prokuratora** jest zebranie wszystkich dowodów przestępstwa i ewentualne oskarżenie przed sądem osoby, która mogła je popełnić.

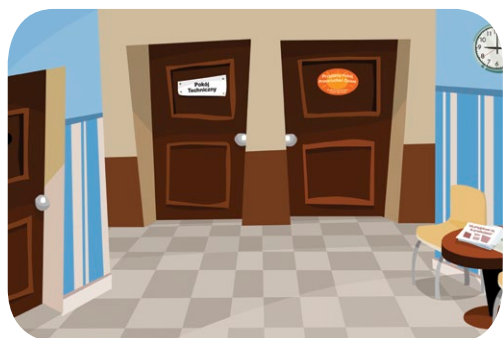
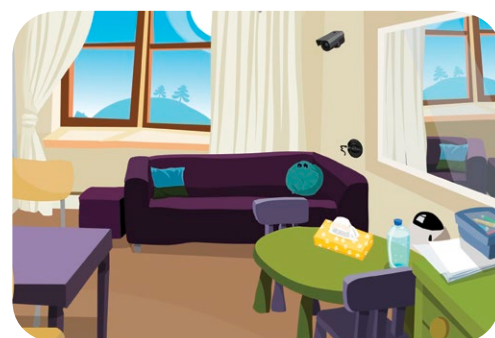
Obrońca oskarżonego to osoba, która stara się przekonać sędziego i prokuratora, że oskarżony nie popełnił przestępstwa. Każda osoba oskarżona o popełnienie przestępstwa ma prawo do pomocy obrońcy.

Jeśli osobą oskarżoną o popełnienie przestępstwa jest Twój rodzic, w osobnym pokoju razem z prokuratorem i obrońcą może przebywać osoba nazywana **kuratorem procesowym**. Jej zadaniem jest dopilnowanie, aby wszystkie Twoje prawa były przestrzegane.

Kiedy składasz zeznania, osoba, która jest oskarżona o to, że złamała prawo, nie może przebywać ani w pokoju przesłuchań, ani w poczekalni, ani w pokoju obok. Nie musisz się obawiać, że spotkasz ją podczas wizyty w Przyjaznym Pokoju Przesłuchań.

Gdzie będę składać zeznania?

Twoje przesłuchanie odbędzie się w miejscu stworzonym **specjalnie dla dzieci i nastolatków** występujących w roli świadków. To miejsce nazywamy **Przyjaznym Pokojem Przesłuchań**. Znajdziesz w nim wygodny stolik, fotel lub sofę, a także kamery i mikrofony, które służą do tego, aby nagrać Twoją rozmowę z sędzią po to, by mogli ją zobaczyć prokurator i obrońca oskarżonego.

Przed pokojem przesłuchań jest **poczekalnia**. Prawdopodobnie znajdziesz tam jakieś czasopisma, które pomogą Ci oderwać myśli od czekającego Cię zadania. Możesz też zająć się słuchaniem muzyki ze swojego telefonu, warto więc przygotować sobie coś, co lubisz. W poczekalni lub gdzieś w pobliżu zazwyczaj znajduje się **toaleta**.

Jakie mam prawa podczas przesłuchania?

Kiedy będziesz występować w roli świadka, będą Ci przysługiwać określone prawa. Mają one zagwarantować Ci poczucie bezpieczeństwa. Oto lista Twoich praw:

1. Masz prawo wiedzieć, kto będzie z Tobą rozmawiać i co będzie się działo podczas przesłuchania. Możesz poprosić osoby, które będą z Tobą rozmawiały, o to, aby się przedstawiły i wyjaśniły Ci zasady przesłuchania.
2. Masz prawo do tego, aby podczas przesłuchania był obecny psycholog. Pamiętaj, że psycholog jest głównie po to, aby pomóc Ci poradzić sobie ze składaniem zeznań.
3. Masz prawo do tego, aby podczas przesłuchania była obecna osoba przez Ciebie wskazana.
4. Masz prawo odmówić składania zeznań, jeżeli przesłuchanie dotyczy kogoś z Twojej najbliższej rodziny, np. mamy, taty czy rodzeństwa.
5. Masz prawo do tego, aby przesłuchanie odbyło się tylko raz. Wyjątkowo może się jednak zdarzyć, że gdy pojawią się jakieś nowe informacje, sędzia będzie musiał poprosić Cię o jeszcze jedno spotkanie.
6. Masz prawo do przesłuchania w Przyjaznym Pokoju Przesłuchań.
7. Masz prawo powiedzieć o wszystkim, co jest dla Ciebie ważne, i musisz zostać wysłuchana (-y).
8. Masz prawo czegoś nie wiedzieć czy nie rozumieć. Jeżeli nie znasz odpowiedzi na pytanie, masz prawo o tym powiedzieć lub poprosić o wyjaśnienie.
9. Masz prawo się pomylić lub o czymś zapomnieć. Wtedy możesz poprawić się i powiedzieć to jeszcze raz.
10. Masz prawo do przerwy w składaniu zeznań, skorzystania z toalety, napicia się wody. Kiedy poczujesz się źle lub będziesz bardzo zmęczona (-y), możesz poprosić o przerwę.

Warto poważnie rozważyć, czy na pewno chcesz skorzystać z prawa do odmowy składania zeznań. Możliwe jednak, że wtedy oskarżony dalej będzie kogoś krzywdził. Być może teraz, pod wpływem zdenerwowania, chcesz uniknąć składania zeznań, a za kilka dni pomyślisz, że to jednak był błąd. Dobrze się zastanów!

Jakie mam obowiązki podczas przesłuchania?

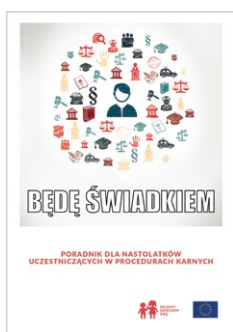
Świadek ma także określone obowiązki. Jeśli je wypełnisz, sędzia będzie mógł ustalić, co się wydarzyło.

1. Twoim najważniejszym obowiązkiem jest **mówienie prawdy**. Kłamstwem jest mówienie, że coś na pewno się wydarzyło, chociaż nie wiesz, czy tak było naprawdę. Kłamiesz również wtedy, kiedy mówisz, że coś się nie wydarzyło, chociaż wiesz, że to wydarzenie miało miejsce. Nawet wtedy, gdy obawiasz się, że Twoja odpowiedź może sprawić komuś przykrość, i chcesz skłamać w szlachetnym celu, musisz twardo trzymać się prawdy. Podczas przesłuchania nawet szlachetne cele **nie usprawiedliwiają kłamstwa**.
2. Jeżeli byłaś (-eś) świadkiem jakiegoś zdarzenia i już o nim opowiedziałaś (-eś) rodzicom, psychologowi lub innej osobie, to **sędzia i tak będzie chciał się z Tobą spotkać** i osobiście z Tobą porozmawiać – a Ty **musisz przyjść na takie spotkanie**.
3. Kiedy będziesz rozmawiać z sędzią, **cierpliwie odpowiadaj na jego pytania**. Mów tak wyraźnie jak potrafisz. Oczywiście **masz prawo się przejęzyczyć lub zaciąć**, może też zdrzeć Ci głos. Nie przejmuj się, to się zdarza wszystkim. Pamiętaj, że składanie zeznań przed sędzią to nie występ na szkolnej akademii. Mówisz jak umiesz i tyle. Musisz także ujawnić sędziemu zdarzenia, które są otoczone tajemnicą, szczególnie wtedy, kiedy ktoś próbował Cię zmusić do tego, żeby z nikim się nimi nie dzielić – straszył Cię, groził lub szantażował.

To normalne, że ludzie dzielą się z sędzią tajemnicami. Wiedza o wszystkich, nawet najbardziej przykrych, sprawach pomoże mu sprawiedliwie ocenić wydarzenia.

Jeśli chcesz więcej dowiedzieć się o roli świadka, wejdź na stronę:

www.edukacja.fdds.pl

Centrum Pomocy Dzieciom Fundacji Dajemy Dzieciom Się

kompleksowa, specjalistyczna i bezpłatna pomoc
dla dzieci pokrzywdzonych przestępstwem

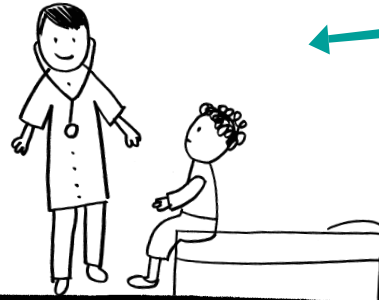
Przyjazny Pokój Przesłuchań dzieci

Janek opowie swoją historię sędziemu i psychologowi w Przyjaznym Pokoju Przesłuchań. Wysłucha jej również prokurator i obrońca oskarżonego.

pomoc medyczna

Janka zbada lekarz.

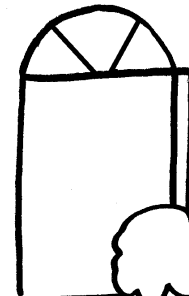
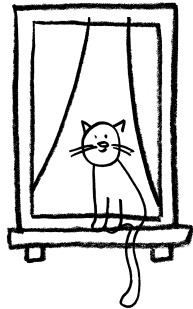
wsparcie psychologiczne

Jankiem zaopiekuje się psycholog, który pomoże mu poradzić sobie z traumą.

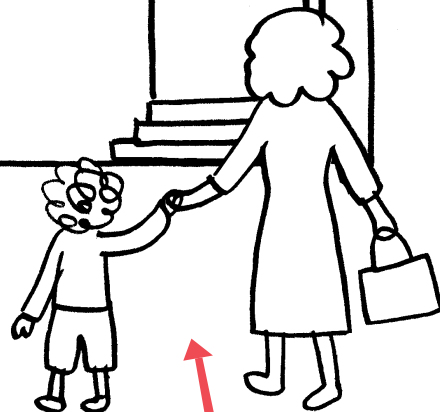

pomoc prawna

Mama Janka porozmawia z prawnikiem i z psychologiem, by wiedzieć, jak postępować w tej trudnej sytuacji.

Janek został poważnie pobity przez swojego wujka. Do prokuratury wpłynęło zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

Janek idzie z mamą do Centrum Pomocy Dzieciom.

Necio.pl to projekt edukacyjny skierowany do dzieci w wieku 4-6 lat, poświęcony bezpiecznemu korzystaniu z internetu i urządzeń ekranowych. W ramach projektu powstał serwis internetowy oraz zestaw edukacyjny do wykorzystania w przedszkolach, klasach zerowych i pierwszych szkoły podstawowej.

- Serwis internetowy Necio.pl zawiera animacje, gry i piosenki, w których główny bohater, robocik Necio, zaprasza najmłodszych do wspólnej „zabawy w internet”, tłumacząc zasady bezpieczeństwa w sieci. Korzystając z serwisu, dzieci dowiedzą się, czym jest internet, jak komunikować się z innymi, używać poczty e-mail, wybierać bezpieczne strony www.
- Zestaw edukacyjny „Necio.pl – poznajemy internet!” zawiera scenariusze zajęć, których celem jest podniesienie poziomu wiedzy dzieci na temat internetu, zapoznanie ich z zagrożeniami związanymi z korzystaniem z urządzeń ekranowych oraz uwrażliwienie na konieczność zgłaszania wszelkich niepokojących sytuacji dorosłym, zaufanym osobom.

Strona projektu: www.necio.pl

---

30 LAT

Już od 30 lat pomagamy dzieciom, które doznały krzywdzenia.

Naszą pomoc niesiemy bezpłatnie, jednak możemy działać w ten sposób dzięki ludziom o wielkich sercach.

Każda darowizna to realna pomoc dla dzieci:

- **25 zł** to koszt odebrania połączenia w 116 111 telefonie zaufania dla dzieci i młodzieży,
- **100 zł** pozwala na rozpoczęcie terapii dziecka, które doświadczyło przemocy.

WESPRZYJ NAS!

Rozpoznawanie objawów krzywdzenia – kurs dla nauczycieli

Nauczyciel to kluczowa osoba dorosła, z którą styka się dziecko poza środowiskiem rodzinnym. Szkoła jest w uprzywilejowanej sytuacji, jeśli chodzi o diagnozowanie sytuacji, które są zagrożeniem dla dobrostanu dziecka. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że ok. 1/3 dzieci doświadcza przemocy rówieśniczej, a jedno dziecko na pięć doświadcza jakiejś formy wykorzystywania seksualnego to oznacza, że prawdopodobnie kilkoro dzieci w każdej klasie doświadcza którejs z form krzywdzenia.

Szkoła może być jednak także środowiskiem chroniącym i wspierającym dziecko w rozwoju. Działanie ze strony pedagogów może spowodować zmianę na lepsze w jego życiu.

Zapraszamy nauczycieli szkół podstawowych do udziału w kursie z zakresu ochrony dzieci przed krzywdzeniem! Podczas szkolenia nauczycie się m.in. rozpoznawać symptomy krzywdzenia u dzieci w trzech obszarach: wykorzystania seksualnego, krzywdzenia fizycznego i psychicznego, przemocy rówieśniczej, w tym cyberprzemocy. Dowiedzie się także, w jaki sposób wspierać odporność dziecka i umiejętność radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.

Kurs jest dostępny nieodpłatnie:

a) na stronie: <https://www.savetraining.eu/courses/polish/> lub

b) na platformie edukacyjnej Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę: <https://edukacja.fdds.pl/course/view.php?id=200>

Kurs ma formę e-learningu – możesz wziąć w nim udział w dogodnym dla Ciebie momencie. Po jego ukończeniu otrzymasz certyfikat.

W przygotowaniu kursu wzięli udział specjaliści z renomowanych organizacji i instytucji z różnych krajów, m.in.: Uniwersytetu w Barcelonie, Uniwersytetu w Padwie czy Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę z Polski.

Materiał powstał w ramach projektu finansowanego ze środków programu Komisji Europejskiej Erasmus+, Program SAVE ("Schools Against Child Victimization" czyli Szkoły Przeciwko Wiktyimizacji Dzieci).

Razem możemy dawać dzieciom siłę!

FUNDACJA
DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

**Największa w Polsce
konferencja o problemie
krzywdzenia dzieci**

18. Ogólnopolska Konferencja

**DZIECKO POKRZYWDZONE
PRZESTĘPSTWEM**

17-20 X 2021

**SZCZEGÓŁY NA:
konferencja.fdds.pl**